Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
la administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 24. Braşovŭ, Marţĭ-Mercurĭ, 1 (13) Februarie 1895.

Saşii şi „alianţa".

Braşovŭ, 31 Ianuarie v. 1895

In ḑiarele române şi streine s'a vorbitŭ în timpulŭ din urmă multŭ despre inclinarea Saşilorŭ ardelenĭ pentru o alianţă cu celelalte naţionalităţĭ nemaghiare. Ba unele foi din afară primiră chiar informaţiunĭ de acelŭ cuprinsŭ, că participarea Saşilorŭ la un viitorŭ congresŭ alŭ naţionalităţilorŭ „ar fi asigurată".

Noi amŭ reprodusŭ aceste faime cu reserva cuvenită, de óre-ce bine scieamŭ, că nu erau de locŭ, séu pré puţinŭ întemeiate. Adevĕratŭ, că în timpulŭ din urmă s'a manifestatŭ în sînulŭ Saşilorŭ ardelenĭ şi unŭ curentŭ favorabilŭ unei acţiunĭ comune cu celelalte naţionalităţĭ nemaghiare. Acestŭ curentŭ e susţinutŭ de Saşii tinerĭ, a cărora organŭ este „Kronstädter Zeitung". Numĕrulŭ celorŭ tinerĭ, carĭ nu'sŭ mulţumiţĭ cu politica actuală săsescă, însĕ este încă fórte micŭ. Abia s'a începutŭ din parte-le lupta, ce tinde la schimbarea acestei politice în sensŭ oposiţionalŭ-naţionalŭ.

Mişcarea, ce s'a produsŭ între alegĕtorii saşĭ din incidentulŭ ultimei crise ministeriale şi în deosebĭ din incidentulŭ venirei la cârmă a lui Banffy, care odinióră fusese atâtŭ de urîtŭ şi urgisitŭ din partea Saşilorŭ, a datŭ ocasiune elementelorŭ tinere de a eşi ceva mai multŭ la ivélă. Dér ele totuşĭ n'au pututŭ isbuti de a ocupa terenŭ cu ideile lorŭ, căcĭ numai în douĕ cercurĭ comitetele săsescĭ s'au pronunţatŭ pentru eşirea imediată a deputaţilorŭ saşĭ din partida guvernului, şi nicĭ măcarŭ în aceste cercurĭ nu era asigurată învingerea finală a nouei direcţiunĭ, cum s'a doveditŭ mai târḑiu.

In astfelŭ de împrejurărĭ nu-i mirare, că în adunarea electorală, ce au ţinut'o Saşii Dumineca trecută în Sibiiu, între vre-o 600 de alegĕtorĭ, abia s'au aflatŭ 11, carĭ au cutezatŭ a cere pe faţă, ca deputaţii saşĭ sĕ părăséscă partida lui Banffy.

Probabilŭ, că în adunările electorale, ce se vorŭ mai ţiné în celelalte centre săsescĭ, proporţia sĕ fiă mai favorabilă pentru vederile politice ale Saşilorŭ tinerĭ, dér în totalŭ aceste vederĭ nu vorŭ puté isbuti până ce Saşii ardelenĭ vorŭ sta pe basa programului dela 1890, care îi condamnă pentru vecĭ a fi slugile guvernelorŭ unguresci.

„Sieb. d. Tageblatt" din Sibiiu, care combate noua direcţiune, se razimă cu politica sa de oportunitate tocmai pe programulŭ săsescŭ dela 1890. Acestŭ programŭ, ḑice acestŭ ḑiarŭ într'unulŭ din numerii sĕi mai recenţĭ, — eschide a priori orĭ-ce „alianţă" cu naţionalităţile séu „dorinţă de a se schimba sistemulŭ", de care s'a vorbitŭ în timpulŭ din urmă într'o parte a pressei săsescĭ şi a pressei germane esterne.

Şi în fondŭ are dreptate fóia sibiiană, căcĭ amintitulŭ programŭ săsescŭ este astfelŭ formulatŭ, încâtŭ însuşĭ Banffy a pututŭ ḑice despre elŭ, că nu stă în contraḑicere cu direcţia, ce-o urmăresce partida guvernului.

Dér — adauge „Sieb. d. Tageblatt", printr'o atitudine cum o cerŭ Saşii tinerĭ, „s'ar sgudui şi încrederea în politica Saşilorŭ, căcĭ, pe lângă tóte scăderile adevĕrate séu aparente, parlamentarismulŭ e neapĕratŭ de lipsă, pentru-că nu póte fi înlocuitŭ cu nimicŭ mai bunŭ, şi „alianţa" din cestiune, abstragêndŭ dela tóte celelalte, ne-ar sili sĕ facemŭ politică de abstinenţă, ce n'amŭ făcut'o nicĭ-odată şi n'o putemŭ face aḑĭ. Noi (Saşii) amŭ luatŭ parte: la dieta uuioni tă, la dieta din Pesta, la dieta din Sibiiu, la senatulŭ imperialŭ (Reichsrath), la dieta din Cluşiu, la parlamentulŭ centralŭ. Este afară de acésta *o părere greşită că în poporulŭ nostru s'ar fi o înclinare pentru acea „alianţă"* (cu naţionalităţile), ea nu esistă *nicĭ măcarŭ la majoritatea covĕrşitóre a celorŭ din generaţiă mai tineră*".

Aşa stă deocamdată cestiunea „alianţei" Saşilorŭ cu naţionalităţile nemaghiare. Nicĭ-odată ei n'au fostŭ mai depărtaţĭ de ea ca acuma, când deputaţii lorŭ dau mâna cu Banffy.

Va trebuĭ sĕ se întêmple mai înainte o adevĕrată schimbare de sistemŭ în tótă politica Saşilorŭ, pentru ca situaţiunea de aḑĭ umilitóre sĕ facă locŭ unei politice demne naţionale, cum o dorescŭ şi o propagă Saşii tinerĭ.

Saşii şi guvernulŭ.

După scirile sosite din Sibiiu, deputaţii săsescĭ Frideric *Schreiber* şi Oskar *Meltzl* şi-au ţinutŭ erĭ dările de sémă înaintea alegĕtorilorŭ din cele douĕ cercurĭ electorale ale oraşului. La adunare au luatŭ parte 600 alegĕtorĭ.

Profesorulŭ D. *Schullerus* făcŭ propunerea, *ca deputaţii numai decâtŭ sĕ păşéscă afară din partidulŭ liberalŭ*. Propunerea acésta însĕ fù respinsă cu 590 contra 10 voturĭ(!) şi se primì propunerea lui Carol *Wolff*, după care alegĕtorii din Sibiiu sĕ voteze încredere deputaţilorŭ şi sĕ le mulţămĕscă pentru dările de sémă, şi sĕ-i róge, ca sĕ rĕmână în partidulŭ liberalŭ, până când le va fi posibilŭ sĕ promoveze interesele indicate în programulŭ poporalŭ dela 1890.

„Siebenb. D. Tageblatt" în numĕrulŭ sĕu de astăḑĭ ḑice următórele privitorŭ la acéstă adunare: Resoluţiunea s'a luatŭ, *cum nu se putea alt-felŭ*, adecă pentru rĕmânerea în partidulŭ liberalŭ. Alegĕtorii au cumpănitŭ tóte *punctele de vedere generale săsescĭ* cu egală seriositate, până când au ajunsŭ la acéstă hotărîre, şi dorimŭ, ca şi celelalte cercurĭ electorale săsescĭ sĕ ia asemenĭ hotărîrĭ.

Răguşélă unguréscă.

Fóia apponyistă *„Budapesti Hirlap"* sufere de mania „descoperirilorŭ" în „chestia valahă". In nr. dela 9 Februarie publică unŭ articolŭ pe pagina a 5-a în care unŭ anumitŭ „Nyári" spune lucrurĭ „înspăimântătóre" pentru şoviniştii maghiarĭ.

Articolulŭ fóiei unguresci ḑice, că mişcarea Românilorŭ nu se linişteşce nicĭ pe-o clipă măcarŭ, numai câtŭ acum se póte constata mai multă prevedere. Se apucă apoi, c'o frivolitate proprie gazetarilorŭ maghiarĭ, de I. P. S. Sa Metropolitulŭ Dr. Victorŭ *Mihalyi*, pe care monarchulŭ l'a numitŭ de metropolitŭ alŭ Blaşiului. Ḑice, că „e omŭ periculosŭ", că „valachimea ultraistă aştéptă multŭ dela elŭ", că „va folosi înalta sa posiţiă pentru o direcţiă politică, ce se opune directŭ intereselorŭ statului maghiarŭ".

După-ce trece în revistă fiasculŭ călĕtoriei fostului ministru Hieronymi în Ardélŭ, şi după-ce spune, că Bánffy a dusŭ la Pesta pe *Jeszenszky*, ca sĕ-i fiă de ajutorŭ în „chestia valahă", fóia unguréscă stă înaintea cetitorilorŭ sĕi érăşĭ cu legenda prostŭ alcătuită, că Liga din Bucurescĭ agitéză printre ţinuturile locuite de românĭ, „popii" şi „dascălii valahĭ" adună poporulŭ cu sunete de clopotŭ, şi totŭ mai multŭ se arată în poporŭ „spiritulŭ de opunere şi disposiţia de rĕsculare". Pe cândŭ în josŭ agitaţiunea se continuă neîmpedecată, „Românii mai moderaţĭ se pregătescŭ a se alia cu partida poporală la nouele alegerĭ. Décă alianţa acésta se va face în Ardélŭ, atuncĭ ei îşĭ vorŭ împărţi cercurile electorale cu partida poporală".

Astfelŭ de semne se arată, continuă „Budapesti-Hirlap" — cândŭ br. Bánffy a luatŭ în mână frânele guvernării, „de care se temŭ mai multŭ agitatorii valahĭ şi dela carĭ speréză, sĕ înţelege, în „Tribuna", politica pactărilorŭ, fiindŭ-că astfelŭ gândescŭ a-lŭ compromite înaintea opiniunei publice maghiare". Ĕtă ce ḑice apoi:

„Br. Desideriu *Bánffy are programŭ gata în cestiunea naţionalităţilorŭ*. Că ce pace legă cu Saşii, nu scimŭ. Scimŭ însĕ, că elŭ nu e capabilŭ pentru pacturĭ şi tocmelĭ, carĭ ar fi spre paguba politicei naţionale maghiare. Ar trebui sĕ-şĭ denege întregŭ trecutulŭ, individualitatea şi orĭ ce ambiţiă mai nobilă, décă ar vré sĕ facă concesiunĭ naţionalităţilorŭ. Deşi n'a luatŭ asupră-şĭ portofoliulŭ de interne, totuşĭ *Valahii ul-*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(16) (Urmare).

M'am culcatŭ pe-o laviţă, apucatŭ fiindŭ de-unŭ somnŭ adêncŭ. Acestŭ somnŭ mi-a fostŭ o binecuvêntare dela Dumneḑeu, căcĭ, pentru a-mĭ restaura puterile de carĭ aveam lipsă la ostenelele ce le prevedeam cu trecerea Mureşului, unŭ somnŭ adêncŭ şi liniştitŭ, cum a fostŭ acela, a plătitŭ multŭ.

Cătră miedulŭ nopţii, abia a pusŭ pĕcurarulŭ mâna pe mine, ş'am fostŭ îndată în picióre. Du-te, îmĭ dise, că este târḑiu, a încetatŭ şi plóia, dér se grijescĭ, că Mureşiulŭ a crescutŭ de vîjăie aşa turbatŭ.

Pĕcurarulŭ m'a scosŭ din domeniulŭ cânilorŭ lui, şi eu mĭ-am îndreptatŭ paşii cătră luntre. Întunecimea era mare, dér totuşĭ am datŭ de luntre, care, crescêndŭ apa, era legată de altŭ pociumbŭ. Am numĕratŭ dela acestŭ pociumbŭ ḑece paşĭ şi, căutândŭ cu lancea, am datŭ de lopată.

Implorândŭ ajutorulŭ lui Dumneḑeu şi făcêndu-mĭ o sfântă cruce, am luatŭ lopata în mână. Dér Mureşiulŭ crescuse grozavŭ, valurile lui furióse băteau din ţĕrmŭ în ţĕrmŭ şi urlau aşa de tristŭ, încâtŭ nu numai pe mine, care eram într'o stare fórte iritată, dér orĭ şi pe care omŭ l'ar fi umplutŭ de fiorĭ. Problema mea era, ca aruncându-mĕ cu luntrea în mijloculŭ valurilorŭ, sĕ iesŭ dreptŭ la pociumbulŭ contrarŭ obicĭnuitŭ, ca s'o potŭ lega. Prin urmare trebue sĕ tragŭ luntrea după mine pe lângă ţĕrmŭ o mare distanţă pe apă în susŭ, ş'apoi de-acolo sĕ mĕ slobodŭ de-a-curmezişulŭ la vale.

Dér décă mĕ vorŭ păzi chiar la ţînta unde trebue s'ajungŭ, şi cândŭ voiu pune piciorulŭ pe uscatŭ, vorŭ pune şi ei mâna pe mine?

Astfelŭ de idei frământându-se în crerii mei, îmĭ sunau în capŭ, ca o móră. În urmă totuşi mĕ decidŭ a împinge luntrea cu lopata, până cândŭ voiu socoti, că mĕ aflu tocmai în mijloculŭ apei; apoi sĕ-i dau cursŭ liberŭ după apă, până voiu lăsa dindĕrĕtulŭ meu satulŭ, şi atuncĭ sĕ tragŭ a eşi la uscatŭ într'unŭ locŭ de păşune pustiu, unde eram sigurŭ, că pe acestŭ timpŭ nu mĕ va vedé nime.

Cu cea mai mare luare aminte deslegŭ lanţulŭ dela pociumbŭ, îlŭ întindŭ, fără a face sgomotŭ, apoi aşeḑândŭ zală de zală pe braţe, punŭ piciorulŭ în luntre. Aicĭ începŭ a lega érăşĭ lanţulŭ zală de zală de-alungulŭ luntrei, dér observândŭ, că luntrea începe a sĕ depărta de ţermurĭ, restulŭ l'am scăpatŭ fără de voie, făcêndŭ unŭ sgomotŭ aşa de mare, încâtŭ cugetam, că va fi în stare a pune în mişcare tótă lumea. Mĕ mângăiam însĕ cu gândulŭ, că urletulŭ valurilorŭ va fi fostŭ superiorŭ sgomotului ce'lŭ produse lanţulŭ.

Aflându-mĕ acum în matca apei dau vre-o 5—6 înieptărĭ puternice cu lopata, şi când simţeam de pe puterea ce mĕ ducea ca fulgerulŭ, că mĕ aflu cam la mijloculŭ Mureşiului, slobodiĭ cu cea mai mare luare aminte lopata în apă, ca sĕ evitŭ orĭ-ce sgomotŭ... Inzadarŭ, căcĭ resistinţa, ce o făceam apei cu lopata, născù o vâjăitură, de care mĕ înfiorai. Cu mânile lucram, încâtŭ curgeau sudorile de pe mine, ér cu ochiĭ căutam în drépta şi în stânga, ca sĕ nu mĕ apropiu fără veste de ţermurŭ. Când am trecutŭ pe lângă ţĕrmurele celŭ înaltŭ, de unde am privitŭ prin visŭ pluta condusă de Bărnuţŭ, mi-se părù, ca şi când aşĭ vedé o fantomă négră pe ţĕrmurŭ...

Dumneḑeule, sĕ se fi auḑitŭ óre sunetulŭ lanţului?! Orĭ sĕ fi fostŭ simţitŭ de cine-va? Totŭ atâta! Eu acum n'am de-a alege, decâtŭ séu sĕ ajungŭ la loculŭ fixatŭ cu viéţa, séu sĕ mĕ înghită valurile.

Tótă acéstă călĕtoriă însĕ abia a ţinutŭ de patru orĭ cincĭ minute, căcĭ după ce am vĕḑutŭ, că satulŭ a rĕmasŭ îndĕrĕtulŭ meu, abia am avutŭ atâta timpŭ, ca sĕ-mĭ tragŭ ţundra de pe mânecĭ, sĕ o aşeḑŭ la picióre în luntre şi sĕ mĕ apucŭ cu tóte puterile de-a cârmui cu lopata, ca sĕ nu fiu răpitŭ de apă mai la vale, unde, pentru înălţimea ambilorŭ ţĕrmurĭ, nu mai era speranţă de scăpare. Sudorĭ marĭ cur-

traiştî vorŭ cunósce adese-orî urma mânei lui. Se aude deja, că *voesce sĕ ia în resortulŭ sĕu regularea afacerilorŭ de naţionalitate.* In desvoltarea mişcărilorŭ valahe déră putemŭ sĕ fimŭ pregătiţî la întorsĕturî şi surprise interesante. *De sigurŭ, că se va pune în curêndŭ capĕtŭ ḑilelorŭ frumóse ale agitatorilorŭ valahî*".

În numĕrulŭ următorŭ dela 10 Febr. „Budapesti Hirlap" publică unŭ articolŭ de fondŭ, sub titlulŭ *„Pacifikacio"*, în care, pe basa unei corespondenţe din Bucurescî, scrie următórele:

„Valahii din Ardélŭ pregătescŭ a înainta regelui o petiţiă pentru graţiarea osênditţilorŭ în procesulŭ Memorandului. Deputaţia va conduce-o *Mihalyi*, Metropolitulŭ Blaşiului, şi, ca ei sĕ aibă succesŭ, vorŭ mai slăbi din agitaţiunî şi se vorŭ purta liniştitŭ faţă cu guvernulŭ Bánffy, până cândŭ se va adeveri, că óre fostulŭ fişpanŭ dela Bistriţă-Năsĕudu, aplecatŭ este a-le face concesiunî orî nu... E lucru fórte caracteristicŭ şi de gravitate, că ministeriulŭ nostru de esterne..... a făcutŭ lui Bánffy plăcerea de-a ruga pe guvernulŭ românŭ, sĕ înfluinţeze, ca Liga română sĕ-şî sisteze acţiunea din Ardélŭ. Pasulŭ acesta a şi avutŭ resultatŭ, căcî guvernulŭ românŭ a vorbitŭ cu conducĕtorii Ligei în sensŭ moderatorŭ, ba a intervenitŭ însu-şî regele Carolŭ în direcţia, ca sĕ nu i-se creeze guvernului Bánffy greutăţî, de óre-ce elŭ (regele) scie, că a căpĕtatŭ (Bánffy) îndrumare, sĕ împace pe Românî prin concesiunî administrative şi locale..."

Amŭ espusŭ astfelŭ visiunile lui „Budapesti Hirlap", fără a ne lăsa în comentarii.

Unŭ ḑiarŭ germanŭ

despre Saşî.

Supunerea órbă de neînţelesŭ a deputaţilorŭ săsescî din Transilvania sub jugulŭ caudinicŭ alŭ presidenţiei lui Bánffy a făcutŭ mare senşaţiă în Germania. Étă ce scrie marele ḑiarŭ germanŭ *„Münchener Allgemeine Zeitung"* în acéstă cestiune:

După cum se scie,) deputaţii săsescî Transilvănenî din parlamentulŭ ungarŭ au rĕmasŭ şi mai departe membrii de ai partidei guvernamentale, după ce comitetele cercurilorŭ electorale şi comitetulŭ centralŭ au aflatŭ pentru apărarea intereselorŭ săsescî garanţii mulţămitóre în declaraţiunea ministrului-preşedinte Bánffy, că programulŭ poporalŭ săsescŭ dela 1890 e compatabilŭ cu principiile guvernului. Intre alegĕtorii săsescî însĕ domnesce o mare nemulţămire faţă cu ţinuta cercurilorŭ conducĕtóre, şi nemulţămirea aceea e representată în modŭ energicŭ prin organulu publicisticŭ alŭ aşa numiţilorŭ „verdî" („Grünen"), prin *„Kronstädter Zeitung"*.

Uşorŭ îşî pote orî cine închipui indignarea moralŭ, cu care e întêmpinatŭ actualulŭ ministru-preşedinte, décă e adevĕrată şi numai o parte din acelea, ce scriu diarele maghiare şi germano-ungare despre fişpănia lui Bánffy. Funcţionarilorŭ tóte le erau iertate, décă se distingeau ca *unelte de maghiarisare.*

Astfelŭ unŭ fisolgăbirĕu defraudase de repeţite-orî banii dărei, şi perceptorulŭ de dare, care făcù arătarea, fù transferatŭ. Unŭ altŭ fisolgăbirĕu făcù timpŭ de 12 anî negoţŭ cu posturile de notarî şi primarî. Pe unŭ părcălabŭ de temniţî, care fusese depărtatŭ din postulŭ sĕu şi n'avea nicî o calificaţiune, Bánffy ilŭ făcù preşedinte la sedria orfanală. In contra unui directorŭ de cancelăriă, care era în suspiţiune, că face negoţu cu pasurî, Bánffy nu intentà cercetare disciplinare, de-óre-ce nu se aflà nicî unŭ acusatorŭ privatŭ. Sânge fórte rĕu făcuseră însĕ mai alesŭ licitaţiunile în masse pentru restanţe de dare: In 740 casurî se vêndù o massă preţuită cu 168.872 fl. cu suma de 53,918 fl.; cassa de dare primi însĕ din suma acésta numai 14,234 florini, de-órece restulŭ era pentru spese. Astfelŭ 740 proprietarî de pămêntŭ deveniră cerşitorî, pentru-că trebuiră sĕ sature pe câte-va „hiene de licitare".

Faptele acestea se publicaseră, când în fine Bánffy trebuì sĕ cedeze unui fişpanŭ „europénŭ" (?), şi nicî astădî nu se desmintŭ, când „paşa dela Bistriţă" ajunse ministru-preşedinte, a căruî majoritate se baséză pe cei 13 deputaţî săsescî. *Până când va merge totŭ aşa?*

Adresa

domnelorŭ şi domnişórelorŭ din Iaşî cătră domnişórele din Sibiiu.

Dómnele şi domnişórele din Iaşî au trimisŭ următórea adresă domnişórelorŭ din Sibiiu, carî au fostŭ date în judecată pentru contravenţiune contra statului, din causă, că la reîntórcerea condamnaţilorŭ în procesulŭ Memorandului i au întêmpinatŭ pe aceştia la gara din Sibiiu cu cocarde tricolore:

Iaşî, Decemvre 1894.

Stimate şi iubite domnişóre!

Frumosulŭ nostru tricolorŭ, simbolulŭ scumpŭ alŭ unei naţionalităţî multŭ cercate de îndelungŭ suferinţe, nicî odată nu a fostŭ aşa de splendidŭ ilustrată. Si acéstă lucire răpitóre i-au dat'o bărbaţî ispitiţî în lupte, sĕu tinerî în toiulŭ unei serbărî, orî în foculŭ unui danţŭ strămoşescŭ.

Voi, feciόre iubite, alesele nemului românescŭ, voi aţî imprimatŭ tricolorului nostru acelŭ farmecŭ nobilŭ, şi nu într'unŭ avêntŭ de veseliă, nu în emoţiunea unei solemnităţî, ci în împrejurărî de grea cumpĕnă, într'unŭ timpŭ de apăsare şi de prigonire fără marginî.

Dér scopulŭ acestorŭ rêndurî nu este sĕ vĕ aducemŭ laude, mai puţinŭ încă sĕ vĕ îmbărbătămŭ; noi ne apropiămŭ de voi cu gândulŭ, ca sĕ ne încăldimŭ la dragostea vóstră înflăcărată pentru virtutea restignită şi hulită.

Duşmanii implacabilî s'au aşteptatŭ sĕ vĕ vadă plecêndu-vĕ capulŭ cu pocăinţă şi umilire, şi voi aţî păşitŭ la masa judecăţii cu fruntea ridicată şi ochii strĕlucitorî de o nobilă mândriă. Ei s'au aşteptatŭ sĕ vĕ vadă neunite şi şovăitóre, şi voi v'aţî înfăţişatŭ însufleţite de spiritulŭ unei solidarităţî esemplare. In sfîrşitŭ au credutŭ, că sub privirile aspre ale judecătorilorŭ, are sĕ vĕ cuprindă spaima, dér când aţî apărutŭ în atitudine demne şi hotărîte cu tricolorulŭ strălucindŭ pe piepturile vóstre, publiculŭ a tresăritŭ, judecătorii şî-au pierdutŭ cumpĕtulŭ, descuragiarea şi ruşinea, ca unŭ fierŭ roşu, le-a străbătutŭ sufletele.

Voi acusatele aţî fostŭ judecătorii, şi judecătorii osênditţii.

Onóre vouĕ! Onóre mamelorŭ, carî au sciutŭ, sĕ sădéscă în inimile vóstre sentimente aşa de măreţe şi sĕ formeze caractere aşa de hotărîte.

In mijloculŭ prigonirilorŭ celorŭ mai înverşunate, în faţa suferinţelorŭ de martirŭ ale părinţilorŭ şi fraţilorŭ voştri aruncaţî prin temniţe, nu aţi pregetatŭ de a vĕ călca pe inimele îndurerate şi a striga cu o emoţiă generósă: *„totulŭ pentru naţiune!"*

De pe pămêntulŭ unei ţĕrî libere, venimŭ sĕ salutămŭ în voi libertatea cea mai sublimă, libertatea convingerilorŭ puternice, de carî se sdrobescŭ ispitele, ameninţările şi crudimile trufaşului despotismŭ.

Primitî, scumpe domnişóre, espresiunea cea mai sinceră a sentimentelorŭ nóstre de dragoste şi admiraţiune.

Urméză 150 subscrierî.

SCIRILE ḐILEI.

31 Ianuarie.

Liga şi ministrulŭ de justiţiă francesŭ Trarieux. Primimŭ din Bucurescî următórea informaţiune: Domnulŭ *Trarieux*, actualulŭ ministru de justiţiă alŭ Franciei, a fostŭ unulŭ din subscriitorii moţiunei, care la Haga a blamatŭ — deşi indirectŭ — pe guvernulŭ Ungariei, pentru purtarea sa faţă cu Românii din Transilvania şi Banatŭ. Pe dată ce s'a sciutŭ în Bucurescî, că d-lŭ *Trarieux* a întratŭ în noulŭ cabinetŭ francesŭ, d-lŭ *V. A. Urechiă*, preşedintele Ligei şi alŭ grupului parlamenterŭ românŭ, a trimisŭ d-lui Trarieux o telegramă de felicitare, în numele Ligei şi a membrilorŭ Conferinţei interparlamentare, secţiunea română. La acéstă felicitare rĕspunde d-lu ministru Trarieux, cu data de 4 Februarie următórele: „Domnule, cu celŭ mai viu interesŭ am luatŭ cunoscinţă despre mărturia de simpatiă, care mi-aţî adresatŭ în numele acelora din compatrioţii voştri, carî iubescŭ Francia şi voescŭ pacea. Mulţumindu vĕ pentru aceste sentimente atâtŭ de binevoitóre cătră persóna mea, câtŭ şi pentru ţéra mea, sunt fericitŭ de a putea reînoi asigurarea alipirei mele de simţĕmintele de *justiţiă* şi de fraternitate, pe carî şi voi vĕ siliţî sĕ le propagaţî în lume. Primiţî, domnulŭ meu, pentru d-vóstre şi pentru colegiî d-v., asigurarea înaltei mele consideraţiunî. *Trarieux.*

—o—

Epilogŭ la procesulŭ Memorandului. Scimŭ, că pe d-lŭ Iuliu *Coroianu*, care în procesulŭ Memorandului a fostŭ condamnatŭ la 2 anî şi 8 lunî închisóre de statŭ, camera advocaţială din Cluşiu l'a ştersŭ, în urma acésta, din lista advocaţilorŭ. Cestiunea ajungêndŭ la Curiă, acésta a anulatŭ hotărîrea Camerei advocaţiale din Cluşiu pe motivulŭ, că d-lŭ Coroianu a fostŭ osînditŭ pentru „delictulŭ agitaţiunei", ér în sensulŭ § 55 alŭ codicelui penalŭ, acestŭ delictŭ nu este împreunatŭ cu perderea oficiului, şi de aceea *d lŭ Coroianu nu póte fi ştersŭ din lista advocaţială;* va fi însĕ suspendatŭ dela eserciarea advocaturei pe timpulŭ, câtŭ va fi închisŭ.

—o—

Dela Seghedinŭ primimŭ unŭ numĕrŭ din fóia maghiară de acolo „Szegedi Naplo", în care vedemŭ publicată o întîmpinare a Dómnei *Emilia Raţiu*, adresată redacţiunei numitei foi. „Szegedi Naplo" scrisese, că d-na Raţiu şi fiica d-sale ar fi fostŭ ascultate din partea judelui de instrucţiă „în causa unorŭ scrisorî cu tendinţă contrară statului", pe carî d-lŭ Dr. Raţiu le-ar fi primitŭ în închisóre şi carî s'ar afla la procuratură. Faţă cu acésta, d-na Emilia Raţiu declară în întîmpinarea sa, că „la bărbatulŭ d-sale, Dr. Raţiu, nicî unŭ felŭ de scrierî, şi nicî de acele contrare statului n'au străbătutŭ". Adevĕratŭ este însĕ, că atâtŭ d-sa câtŭ şi fiica d-sale Dorina au fostŭ citate în causa cunoscută pentru purtarea tricolorului naţionalŭ românescŭ, care causă s'a pertractatŭ deja în contra mai multorŭ dame române din Sibiiu şi „care pentru natura ei volnică şi nedréptă, ce resultă de acolo, că puterea de statŭ ţintesce a oprì cu forţa purtarea colorilorŭ naţionale române, a produsŭ cu dreptŭ cuvêntŭ mare sensaţiă atâtŭ înaintea cetăţenilorŭ serioşî şi calmî din patria nóstră, câtŭ şi înaintea străinătăţii culte". — Comunicândŭ întîmpinarea acésta, pe care d-na Raţiu i-a adresat'o în limba maghiară, „Szegedi Naplo" recunósce îndreptăţirea rectificării şi termină comentarulŭ sĕu cu cuvintele: „Décă tóte dómnele maghiare ar sci sĕ fiă atâtŭ de Maghiare pe câtŭ d-na Raţiu este Română, nu ne-ar durè nicî capulŭ de aceea, că óre d-lŭ Raţiu cetesce în închisórea de statŭ lucrurî simpatice, orî contrare statului"..

—o—

Procesulŭ de pressă intentatŭ din partea procuraturei supreme de statŭ redactorului diarului *„Magyar Állam"*, Emil Szemnecz, pentru articolulŭ „Consumatum est", care se publicase imediatŭ după sancţionarea proiectelorŭ bisericescî-politice, şi în care articolŭ procurorulŭ descoperi delictŭ de pressă pentru laesa Majestate, se vă pertracta poimâne în 14 l. c.

---

geau părău pe faţa mea, cămaşa îmî era udă în spate de ele, aşa că o puteai stórce, şi abia puteam resufla de ostenitŭ.

Sunt prăpăditŭ gândeam; nu voiu putè învinge cu puterea apei, care mĕ duce ca fulgerulŭ. Incă o înieptătură, încă una şi érăşî alta... Intr'unŭ târḑiu simţescŭ, că cioculŭ luntrei a datŭ în pietrişŭ. Sunt mântuitŭ... Iau ţundra în umere, ridicŭ lanţulŭ cu grijă şi, păşind afară, tragŭ luntrea cu tóte puterile s'o aşeḑŭ după putinţă pe uscatŭ, ca sĕ nu o ducă apa. Când mĕ opinteam a trage luntrea la uscatŭ, étă că mĕ împiedecŭ de o tufşóră de salcă. Mare mî-a fostŭ bucuria, că legând lanţulŭ de ea, consciinţa îmî e liniştită, că nu voiu face podarului supĕrare, ci o va afla la loculŭ, unde eram sigurŭ, că o va căuta, vĕḑênd că lipsesce.

Ast-felŭ trecêndŭ peste apa furibundă şi favoritŭ de-o întunecime fără păreche, într'o depărtare potrivită am ocolitŭ întregŭ satulŭ şi mai multŭ prin cucuruze numai, am ajunsŭ dreptŭ cu casa părintéscă, care era tocmai în capulŭ satului din susŭ, de unde pornisem cu luntrea.

O linişte mormentală mĕ asigura, că în satŭ dórme totulŭ şi că potŭ păşi fără grijă în internulŭ sesiunei. De totŭ ce mĕ temeam, era numai împrejurarea, sĕ nu mĕ tradeze cânii proprii.

Părăsescŭ cucuruzulŭ şi, trecênd peste drumulŭ ce duce nemijlocitŭ pe la fundulŭ grădinilorŭ, dau spiniî în laturî de pe unŭ gardŭ de gunóie şi cu o săritură mĕ aflu în grădina propriă.

Ajunsŭ în grădină am oftatŭ odată adêncŭ... Că de ce simţirî eram stăpânitŭ, ş'ar putè închipui numai acela, care ar păşi în viéţă vr'odată pe acéstă cărare.

Cu paşî liniştiţî mĕ apropiu de casă, şi când mĕ bucuram de-a putea întra nesimţitŭ, amêndoi cânii au săritŭ lătrândŭ din culcuşulŭ lorŭ, dér la o singură şuerătură a mea, m'au cunoscutŭ şi s'au liniştitŭ. Am deschisŭ uşa tindei, dér se vede, că şi cei din casă încă au durmitŭ cu grije, căcî fratele meu deschisese uşa casei, ca sĕ védă la cine au lătratŭ cânii. După ce m'a cunoscutŭ, l'a cuprinsŭ mirarea de temeritatea mea. Intr'unŭ rĕsufletŭ i-am comunicatŭ planulŭ de a-mî relua vestmintele îndatinate şi a mĕ depărta, încă până e nópte, cătră Blaşiu orî cătră altŭ locŭ, unde voiu audi, că se mişcă Românii, căcî nu mai potŭ sta ascunsŭ şi fără nicî o activitate.

Inainte de tóte am astupatŭ cu perinî ferestrile casei, ca sĕ nu se vadă nimicŭ înăuntru aprindêndŭ lumina. Până mi-s'au căutatŭ vestmintele, am mâncatŭ puţintelŭ, apoi m'am îmbrăcatŭ, mî-a datŭ tatălŭ meu 4 doi-dĕcerî şi eram în stare de-a pune piciorulŭ peste pragŭ.

Dér în momente de-aceste, când omulŭ se despărţesce, fără a sci, că se va mai revedè cu ai sĕi, îi este aşa de grea despărţirea. Am mai ascultatŭ déră povestindu-mi-se insultele, ce se facŭ ómenilorŭ peste totŭ şi fratelui meu în parte, şi mi-se revoltà totŭ sângele....

De-odată audimŭ cânii lătrândŭ cu vehemenţă mai întâiu cătră pórtă, după aceea totŭ mai apropiatŭ cătră casă. Celŭ dintâiu lucru mî-a fostŭ a stînge lumina şi, ca unŭ şérpe, m'am strecuratŭ pe feréstră în grădina de legumî, de aicî repede cătră gardulŭ peste care am fostŭ săritŭ în grădină. Căutând însĕ peste gardŭ am vĕdutŭ baionetele arborate; ca fulgerulŭ îmî vine în minte cimiterulŭ, care era învecinatŭ cu grădina, şi unde speram scăpare printre pietrile şi crucile dela căpătâiulŭ morţilorŭ... La gardulŭ cimiterului totŭ aşa, ca şi la celŭ d'întâiu, vĕdui baionete. Repede m'am retrasŭ de-aicî în mijloculŭ grădinei... In casă sĕ audia sgomotŭ. De împuterirea cea mare, cu care îi sileam sĕ vadă întru întunecime, ochii mi-se umplură de lacrimi şi nu mai vedeam nimicŭ, ér urechile îmî erau ca înfundate.

Sunt prăpăditŭ! cugetam. Mî-am isprăvitŭ cariera, care numai acum ş'ar fi luatŭ începutulŭ!

Stam, ca o statuă, fără a face nicî o mişcare, m'au fostŭ părăsitŭ şi puterile şi mintea spre a mĕ conduce.... Dumneḑeule, nu mĕ lăsa! am esclamatŭ în adênculŭ inimei mele.... şi atuncî am simţitŭ, că vibréză prin totŭ internulŭ meu o şoptă divină: mergî, nu te teme!...

(Va urma.)

Unŭ nou ḑiarŭ umoristicŭ. Administrația și editura cunoscutei reviste „*Vatra*", ce apare în Bucurescĭ, face cunoscutŭ, că ḑilele acestea va scóte și unŭ ḑiarŭ umoristicŭ ilustratŭ, pusŭ sub direcția d-lui *Antonŭ Bacalbașa*. Noulŭ ḑiarŭ umoristicŭ va apărè de 2-orĭ pe lună, de-odată cu „Vatra", ca unŭ suplimentŭ alŭ acesteia. Abonenții „Vetreĭ" ilŭ vorŭ primi pentru 3 lei la anŭ, în Austro-Ugaria 1 fl. 50 cr. Se va vinde și separatŭ, cu numĕrulŭ, pentru 20 banĭ esemplarulŭ. D-lŭ editorŭ *C. Sfetea* intenționéză sĕ aducă marĭ jertfe pentru a face, ca noulŭ ḑiarŭ umoristicŭ sĕ stea la înălțimea așteptărilorŭ.

—o—

Pentru tombola din Bucurescĭ amŭ primitŭ aḑĭ următórele obiecte din comuna *Chirileu*: 1) Nina Moldovanŭ, o măsăriță cu 6 serviete; 2) Veselina Moldovanŭ, o păreche de desagĭ de lână; 3) Maria Cerghizanŭ, o față de masă de bumbacŭ; 4) Ana Popŭ, unŭ ștergarŭ; 5) Paraschiva Munteanŭ unŭ ștergarŭ, Paraschiva Dălălău, o față de masă bĕtrânéscă. Afară de acestea Maria Cerghizanŭ a mai trimisŭ 1 fl. v. a., ér Nica Sasu și Teodora Sasu câte 30 cr. Obiectele și banii, ce-amŭ primitŭ au fostŭ înmânate d-șórei Tulia *Stănescu* din locŭ pentru a fi trimise la Bucurescĭ.

—o—

Resbelulŭ chinezo-japonezŭ. Ḑiarulŭ englesŭ „Times" anunță, că Anglia, Francia, Rusia, probabilŭ și Statele-Unite, vorŭ interveni la momentulŭ oportunŭ în conflictulŭ chinezo-japonezŭ. Vorŭ cere Chinei, ca sĕ deschidă porturile sale comerciului strĕinŭ și vorŭ face pe Japonia sĕ înțelégă, că Europa nu-i va permite, sĕ anexeze unŭ teritoriu curatŭ chinezescŭ și nu va admite nicĭ o stipulare comercială în prejudițiulŭ puterilorŭ europene.

—o—

Nouĕ oficiĭ telegrafice. In legătură cu oficiulŭ postalŭ din *Ghirișŭ* (com. Turda-Arieșŭ) și cu celŭ din *Teiușŭ* (com. Albei inferióre) s'au înființatŭ acum de curêndŭ și oficii telegrafice.

—o—

O invențiune interesantă. Unŭ redactorŭ dela o fóiă provincială, cu numele Carolŭ Horvath de Mera și cetățénŭ ungarŭ, a inventatŭ o mașină electrică pentru tipografi. Acestŭ tipografŭ electricŭ va reduce fórte multŭ numĕrulŭ culegĕtorilorŭ de litere, neavêndŭ trebuință, decâtŭ de câțĭva culegĕtorĭ séu culegĕtóre, carĭ au studiatŭ scrisórea cu acéstă mașină. Acestia în timpŭ fórte scurtŭ potŭ reproduce manuscriptulŭ în forma stereotipiei, ceea-ce dă materialulŭ culesŭ gata. Invențiunea consistă în aceea, că literele mașinei Remington se punŭ în atingere cu o limbuță a motorului telegraficŭ, care este în modŭ chimicŭ astfelŭ preparatŭ, că elŭ însémnă literele cu nóuĕ linii telegrafice și prin impresiunea electricităţii se aplică la producerea resultatului tipograficŭ. Invențiunea este fórte interesantă și prin ea se póte fórte multŭ economisa și în timpŭ și în banĭ. Acéstă mașină electrică-tipografică mai are și avantagiulŭ, că pusă în lucrare și în legătură dintr'unŭ centru óre-care cu mai multe orașe din provincie, se potŭ tipări de-odată în mai multe locurĭ și mai multe foi diferite. Se vestesce, că inventatorulŭ a primitŭ pentru nóua sa invențiune o sumă de 100,000 fl. dreptŭ onorariu.

—o—

Junimea universitară română din Clușiu invită la „*Picniculŭ*", ce-lŭ va arangia Joi, în 21 Febr. n. c. în sala „Hotelului Central". Inceputulŭ la 8 óre séra. Pentru comitetulŭ arangiatorŭ: *Drd. Sigismund Pap* de Băsescĭ, presidentŭ.

—o—

Cununiă. D-lŭ *Simeonŭ Musta*, învĕțătorŭ în Coșteiu, se va cununa la 5 (17) Febr. c. cu d-ra *Caterina Maximovicĭ*, fiica d-lui Alexandru Maximovicĭ, funcționarŭ în pensiune alŭ Societății vaporelorŭ dunărene. Cununia se va sevîrși in biserica gr. or. sêrbă din Biserica-Albă. — Dorimŭ fericire tinerei părechĭ.

—o—

Pentru fondulŭ bibliotecei scolare din Șiardŭ (lângă Alba-Julia) se va da în 14 Februarie n. c. o producțiune cu elevii numitei scóle. Producțiunea va consta din declamărĭ, cântărĭ și dialogurĭ. Urméză apoi petrecere cu jocŭ. Prețulŭ de intrare e 40 cr. de persónă, de familiă din trei membri 1 fl. v. a. Suprasolvirĭ și oferte marinimóse se primescŭ cu mulțămită și se vorŭ chita pe cale ḑiaristică.

—o—

Se ieftinescŭ lemnele. Magistratulŭ orășenescŭ din Brașovŭ face cunoscutŭ, că prețulŭ unui stânjinŭ metricŭ de lemne de fagŭ din pădurea Timișului a scăḑutŭ dela 10 fl. 48 cr. la 10 fl., ér alŭ unui stânjinŭ metricŭ din depoulŭ orășenescŭ de lemne, dela 11 fl. 20 cr. la 10 fl 40 cr.

—o—

Teatru germanŭ. Joi în 14 Febr. se va da drama „*Kean*" séu „*Geniulŭ și Pasiunea*" de Dumas, în acéstă piesă va juca pentru penultima óră d-lŭ *Ferd. Bonn*, artistŭ dela teatrulŭ curței din Viena. In pregătire este comedia de Sudermann „*Schmetterlingsschlacht*" din repertoriulŭ teatrului curții din Viena, „*Ottilie*" dramă de Triesch, la teatrulŭ Raimund representată cu multă reușită, și „*Kronstädter Faschingsträume*" unŭ Revue de Carneval după măestrii distinșĭ, de Max Blau.

O interpelare în Senatulŭ românŭ.

Se telegrafiéză din Bucurescĭ biroului de corespondență din Pesta:

In ședința de Sâmbătă a Senatului românŭ, d-lŭ *V. A. Urechiă* a adresatŭ ministrului de esterne o interpelare cu privire la stricta tractare, la care suntŭ supuse *scrisorile, coletele postale* și *ḑiarele* din partea *administrației poștelorŭ unguresci*. Interpelantulŭ cere intervenirea guvernului, pentru ca Ungaria sĕ fiă prin arbitri avisată la împlinirea îndatoririlorŭ, ce le are după convențiunĭ. Mai departe cere interpelantulŭ sĕ se ia *represalii* pentru-că foilorŭ române li-se retrage *debitulŭ postalŭ* în Ungaria.

Ministrulŭ de esterne *Lahovari* declară, că nu póte fi ținutŭ sĕ rĕspundă la actele unui guvernŭ strĕinŭ, dér se póte interpela asupra convențiunilorŭ încheiate între Ungaria și România. D-sa nu póte cita nicĭ unŭ articulŭ alŭ acestorŭ convențiunĭ, care sĕ fi fostŭ violatŭ din partea Ungariei, dela care nu se póte pretinde decâtŭ numai respectarea textului acestorŭ convențiunĭ. Fie-care statŭ — continuă ministrulŭ — are dreptulŭ de a retrage debitulŭ postalŭ ḑiarelorŭ străine, de a opri telegrame și de a face sĕ se deschidă prin tribunale scrisorĭ, carĭ parŭ suspițióse cu privire la oprirea de ḑiare interḑise. România, care a fostŭ condusă totdéuna de sentimente liberale, nu vrea sĕ facă represalii.

După rĕspunsulŭ ministrului de esterne, s'a închisŭ desbaterea.

D-lŭ *Urechiă* rógă pe guvernŭ de a interḑice ḑiarele unguresci, carĭ atacă România, până atuncĭ, până când Ungaria va face acelașĭ lucru față cu foile române.

Cu acésta incidentulŭ se încheiă.

O donațiune frumósă.

Abrudŭ, Februarie 1895.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.")

Domnule Redactorŭ! De astă-dată mĕ aflu în plăcuta posițiune, de-a Vĕ comunica din părțile nóstre și ceva îmbucurătorŭ. O faptă măréță s'a sĕvĕrșitŭ ḑilele acestea în opidulŭ nostru, o faptă, care în analele munțilorŭ apusenĭ are sĕ fiă scrisă cu litere de aurŭ.

Dómna **Iuliana Vașiu**, pentru generositatea și rara-i ospitalitate bine cunoscută unui mare publicŭ-românŭ din țéra nóstră, în înțelegere cu d-lŭ **Ionŭ Vișia**, proprietarŭ aci, **au donatŭ cu dreptŭ de proprietate, casele cu etagiu situate în strada principală a Abrudului**, tocmai în vecinătatea scólei de statŭ — **Reuniunei femeilorŭ române din Abrudŭ**, predându-le totodată în faptica posesiune a Dómnei *Ana Filipŭ*, președinta reuniunei.

Acéstă reuniune susține cu marĭ sacrificii o scólă de fetițe, cercetată de 72 eleve. Spinĭ în ochii inimicilorŭ seculari ai némului românescŭ a fostŭ dela început și este și astăḑĭ acéstă focularŭ de cultură națională română, ce s'a doveditŭ prin repetițele șicanărĭ făcute parte sub pretextŭ, că numĕrulŭ elevelorŭ e prea mare, parte că localulŭ scólei ar fi necorĕspunḑĕtorŭ regulamentului higienicŭ, pretinsŭ pentru atarĭ scóle.

Nobila donațiune acum îndeplinită va pune capĕtŭ și acestorŭ vexărĭ, cărora a fostŭ espusŭ comitetulŭ reuniunei; pentru că avemŭ firma speranță, că mutându-se scóla în etagiulŭ caselorŭ donate, ér comitetulŭ bucurându-se și pe viitorŭ de sprijinulŭ societățilorŭ de mine și a băncilorŭ române din munțĭ: pe anulŭ viitorŭ va fi în stare a angagia și a doua învĕțătóre pentru scóla de fetițe, și așa se va ușura și învĕțătórea de acum, care pe lângă numĕrulŭ mare alŭ elevelorŭ, prin fatigiile sale extra-ordinare a obținutŭ și până acum resultate, la carĭ puținĭ s'au așteptatŭ.

Altcum Dómna *Iuliana Vașiu*, care tot-odată este și membra fundatóre a reuniunea femeilorŭ române din Abrudŭ, dela înființarea acestei reuniunĭ neîntreruptŭ a arătatŭ deosebitŭ interesŭ pentru înaintarea acesteia, nelăsândŭ nicĭ o ocasiune nefolosită spre a contribui la mărirea fondului reuniunei și susținerea scólei de fetițe.

Donatorii prin nobila lorŭ faptă au cuceritŭ inimile și au storsŭ recunoscința și admirațiunea întregului poporŭ românŭ din munții apusenĭ.

Resplătéscă-le Atotŭ-puternicululŭ Dumneḑeu acéstă faptă mărétă, lungindu-le firulŭ vieții, spre a puté gusta timpŭ îndelungatŭ fructele marinimósei lorŭ fapte.

Coresp.

Matriculele de statŭ.

Ministrulŭ ungurescŭ de interne a adresatŭ douĕ ordinațiunĭ cătră comisiunile administrative din tóte comitatele țĕrii.

Prima ordinațiune dispune, ca, până în 31 Martie, comisiunile administrative sĕ aștérnă guvernului câte-unŭ *proiectŭ despre împărțirea cercurilorŭ matriculare*, precum și *numirea* și *sediulŭ* acelorŭ cercurĭ. Astfelŭ de cercurĭ potŭ forma orașele fără escepțiune și comunele marĭ în cea mai mare parte. La gruparea comunelorŭ micĭ în cercurĭ matriculare, trebue sĕ se aibă în vedere, ca comunele sĕ fiă câtŭ se póte apropiate una de alta și de centru, ca poporațiunea cercului sĕ nu trécă peste 30,000 suflete, ca mai multŭ de 34 comune sĕ nu se grupeze peste trebuință la unŭ locŭ, ca cercurile notariale sĕ aibă în vedere la împărțire, mai alesŭ, ca sĕ se grupeze la unŭ locŭ astfelŭ de comune, carĭ în privința comunicației sĕ aibă legătură favorabilă cu centrulŭ. Mai departe, ca centru sĕu sediu a cercurilorŭ matriculare sĕ se alégă comunele, carĭ au poporațiune mai numĕrósă, decâtŭ celelalte.

A doua ordinațiune se referesce la propunerea de *conducĕtorĭ de matricule*, și unde e de lipsă, de *suplinitorĭ*. Ca conducĕtorĭ de matricule și suplinitorĭ, în înțelesulŭ legii se potŭ considera primarii comunalĭ; unde centrulŭ are și oficiu solgăbirĕsescŭ, actuarĭ acesta sĕ fiă propusŭ ca conducĕtorŭ de matricule. Ministrulŭ numesce suplinitorĭ numai în acele cercurĭ, carĭ suntŭ fórte impopulate, sĕu în carĭ ocupația conducĕtorului de matricule face, ca adese-orĭ sĕ lipséscă din centru.

E neapĕratŭ de lipsă — ḑice mai departe ordinațiunea — *ca conducĕtorulŭ de matricule și suplinitorulŭ sĕ scie limba maghiară în vorbire și scriere.*

In ce privesce remunerațiile, ce le dă statulŭ pentru aceste servicii, ministrulŭ accentuéză, că acele persóne, carĭ ocupă funcțiunĭ publice, nu vorŭ primi remunerațiune, decâtŭ în casulŭ, când salarulŭ lorŭ este bagatelŭ, ér pe cei ce nu ocupă funcțiunĭ publice îĭ va remunera conformŭ legii.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 12 Februarie. Fóia oficială publică următórele numirĭ: Baronulŭ Bela *Orczy* fŭ numitŭ *judex Curiae*, contele Aladár *Andrássy camerarŭ supremŭ*, contele Tassilo *Festetich mare stolnicŭ*; ér foștii deputațĭ Dionisiu *Dóry*, Emericŭ *Ivanka* și Ioanŭ *Latinovich* au fostŭ numițĭ membri pe viéță în *camera magnaților*. Consilierulŭ ministerialŭ Bela *Graenze stein* fŭ numitŭ secretarŭ de statŭ în ministerulŭ de finance.

Arco, 12 Februarie. Archiducele *Albrecht* s'a bolnăvitŭ din nou de aprindere de plumânĭ.

Sofia, 12 Februarie. Consiliulŭ ministerialŭ hotărĭ, ca în cestiunea accisului sĕ priméscă în principiu propunerea făcută din partea Austro-Ungariei.

Literatură.

D-lŭ *P. Broșteanu* din Timișóra, invită la prenumerațiunea opului **„Istoria împĕratului Traianŭ și a contemporanilorŭ sĕi"** de Dr. Heinrich Francke, traducere autorisată de *P. Broșteanu*. Istoria va cuprinde II părțĭ și se va trimite numai acelorŭ prenumeranțĭ, carĭ au plătitŭ înainte prenumerațiunea celŭ puținŭ pe unŭ cuartalŭ. Fascicululŭ I va apărè la finea lui Martie 1895. Prenumerațiunile se facŭ prin mandate poștale la adresa: P. Broșteanu, Timișóra Fabricŭ, piața Coronini Nr. 17.

RECTIFICARE. In întêmpinarea d-lui protopopŭ Moise Bocșanŭ din Nr. 19 alŭ foiei nóstre, unde e vorba de alegerea de deputatŭ sinodalŭ ținută în Șeitinŭ, este a se ceti: *27 Martie (8 Aprilie an. tr.)*

DIVERSE.

Divorțurile (Despărțeniile) sĕvĕrșite la tribunalele din Francia dela 1884 până la 1891, adecă în optŭ anĭ, au fostŭ în totalŭ 40,000. Cele mai multe din aceste divorțurĭ (42 la sută) s'au întêmplatŭ între lucrătorĭ, pe când pe țĕranime se vinŭ numai 7 la sută. Pe Parisŭ singurŭ se vinŭ mai multŭ decâtŭ a treia parte din cele 40,000 divorțurĭ. Județulŭ catolicŭ Bretagne are cele mai puține despărțănii. In șépte anĭ s'au întêmplatŭ acolo numai nouĕ.

Nu se glumesce în China. Când unŭ cassierŭ chinezŭ ia mai multŭ dela contribuabilĭ, decâtŭ îi permite legea, primesce 70 loviturĭ de bastonŭ, și pe timpŭ de unŭ anŭ și jumĕtate este încorporatŭ în trupele de pe frontieră, unde e supusŭ la muncile cele mai grele, chiar décă se constată, că banii i-a întrebuințatŭ pentru îmbunătățirĭ în județulŭ sĕu în comuna sa. Banii luațĭ pe nedreptŭ suntŭ întrebuințațĭ la lucrărĭ de utilitate publică, ér perceptorii și ceilalțĭ slujbașĭ inferiorĭ, carĭ au perceputŭ aceste contribuțiunĭ, primesce fiă-care câte 80 de loviturĭ de bastonŭ.

Cunóscerea órei după ochii pisicei. Chinezii sĕracĭ, carĭ nu-șĭ potŭ procura unŭ césornicŭ, utiliséză fórte bine ochii pisicei pentru cunóscerea orei. Ei au observatŭ, că pupila ochiului pisicei se subțiéză din ce în ce, cu câtŭ mergemŭ spre miedulŭ ḑilei și la ora 12 devinŭ, ca unŭ firŭ de pĕrŭ perpendicularŭ. Dela 12 spre sérǎ se măresce până ajunge érăși rotundă. Avisŭ celorŭ fără césornicŭ!

Mantaua încoronării în Ungaria. Printre insemnele încoronării la Ungurĭ, între cele mai prețióse scule se numĕră mantaua Sfântului Ștefanŭ, care e veche de 894 anĭ. Cu ocasiunea încoronării împĕratului Franciscŭ Iosifŭ la Pesta, o copilă tînĕră, nu prea inițiată în istoriă, scrie din Pesta la Viena: „Ah, ce pompă! magnații în haine ce strălușiau în aurŭ și pietre prețióse — sĕ fi vĕḑutŭ numai, mamă! Numai sĕrmanulŭ rege avea o manta veche, fără față, așa că nu i-se putea deosebi nicĭ colórea".

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Februarie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4%	124.80
Renta de coróne ung. 4%	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½%	127 75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98.10
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.25
Imprum. ung. cu premii	161.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	150.—
Renta de hârtie austr.	101.15
Renta de argint austr.	101.20
Renta de aur austr.	126.30
Losurĭ din 1860	160.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	501.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	1091.—
Acții de-le Băncei austr. de credit.	415.—
Napoleondorĭ	9.84½
Mărcĭ imp. ger.	60.75
London (lire sterlinge).	124.45
Rente de coróne austr.	100 85

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 12 Februarie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.76	Vênd.	9.78
Argint român.	Cump.	9.70	Vênd.	9.75
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.82	Vênd.	9.85
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump.	132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.20	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75		Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

„ARIEȘANA"

institutŭ de creditŭ și de economii, societate pe acții în Turda.

CONVOCARE

Domnii acționarĭ ai institutului de creditŭ și de economiĭ „Arieșana" societate pe acții, se învită conform §-lui 17 al statutelorŭ societății la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Turda **la 1 Martie 1895 st. n. după amiadĭ la 2 óre**, în localitatea institutului.

Agendele adunăriĭ vor fi:

1. Raportulŭ direcțiunii despre resultatul anului de gestiune 1894.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decidere asupra conturilor anuale și asupra împărțirii profitului curatŭ.
4. Alegerea direcțiuniĭ pe unŭ periodŭ de 5 anĭ, conform §-lui 32 din statute.
5. Alegerea comitetului de revidare pe unŭ periodŭ de 3 anĭ (§. 42 stat.)
6. Fixarea marcelorŭ de presență pe anulŭ curent.
7. Modificarea parțială a statutelorŭ.
8. Eventuale propunerĭ în cadrulŭ statutelorŭ.
9. Alegerea alorŭ 3 acționarĭ pentru verificarea procesului verbalŭ alŭ adunăriĭ generale.

Domnii acționarĭ, carĭ în înțelesulŭ §. 19 din statutele societățiĭ dorescŭ a participa la adunare în persónă orĭ prin plenipotențiatŭ, suntŭ poftițĭ a-șĭ depune acțiile și eventuelele documente de plenipotență, la cassa institutului, celŭ multŭ pâna în 28 Febr. a. c.

Turda, în 30 Ianuarie 1895.

Direcțiunea.

Inchierea socotelelorŭ institutului de credit și economii, societate pe acțiunĭ „ARIEȘANA" din Turda, pe anulŭ 1894.

CONTUL BILANȚULUI

Activa		fl.	cr.	Passiva	fl.	cr.
Cassa în numĕrarŭ		1782	—	Capitalŭ	79630	—
Cambii escomptate	107626.41			Depunerĭ spre fructificare	49707	57
Cambii cu asigurare hipot.	51849.71	159476	12	Fondulŭ de reservă	9403	19
Imprumutŭ hipotecarŭ		87019	53	Fondulŭ de pensiune	1325	48
Imprumutŭ pe obligații		545	—	Cambii reescomptate	105874	60
Efecte		2114	35	Dividende neridicate	1021	96
Mobiliarŭ	224.40			Interese anticipate	700	09
10% amortisare	22.02	201	62	Chirie restantă	50	—
Anticipații		1269	36	Creditorii	1710	95
Debitorĭ		3459	66	Profitŭ curatŭ	6443	80
		255867	64		255867	64

Contulŭ Profitului și alŭ Perderilorŭ.

Eșite		fl.	cr.	Intrate	fl.	cr.
Interese:				Interese:		
pentru depunerĭ	2980.53			dela cambii	12665	25
pentru reescomptŭ	8558.11			dela hypotecă	7383	10
pentru fondulŭ de reservă	354.15			dela obligații	49	45
pentru fondulŭ de pensiune	49.19	11941	98	dela intârdiere	2230	46
Chirie		302	—	Competință de scrisŭ	328	79
Dare directă	1550.60			Provisiune	2103	05
„ pentru interese și depunerĭ	298.04	1848	64			
Salare		2641	58			
Remunerații		6	—			
Diverse		923	71			
Spese		454	35			
Porto		110	64			
Marce de presență		15	—			
Amortisare 10% (mobiliar)		22	40			
Relut de cuartirŭ		50	—			
Profitŭ curatŭ		6443	80			
		24760	10		24760	10

Turda, 31 Decemvre 1894.

Iuliu Vladuțiu m. p. directorŭ esecutivŭ. *Goerge Boldea* m. p. cassar. *Alexandru Gaia* m. p. comptabilŭ.

MEMBRII ÎN DIRECȚIUNE:

Ionŭ Meszáros m. p. președinte. *Dr. St. Suluțiu* m. p. *Iosifŭ Chioreanŭ* m. p. *Iuliu Vlăduțiu* m. p.

Subsemnatulŭ comitetŭ am examinatŭ bilanțulŭ presentŭ, contulŭ profitului și al perderilonŭ și confrontându-lŭ cu registrele principale și secundare ale institutului, constatăm, că le-amŭ aflatŭ cu acelea în deplină consonanță și esactŭ.

Turda, 30 Ianuarie st. n. 1895.

Simionŭ Popŭ m. p. președinte. *Teodorŭ Chioreanŭ* m. p. *Alexandru P. Romanțianu* m. p. *Petru Iacobescu* m. p.

616,1—2

Nr. **96**—1895.

EDICTŬ.

Maria Popeneciu gr. or. din **Veneția inf.** în 28 Novembre 1894 a intentatŭ procesŭ divorțialŭ contra bărbatului ei **Georgiu Lascu Stoica Chițiu** gr. cat. totŭ de acolo, carele de mai mulțĭ anĭ a părăsit'o cu necredință, și după-ce i-s'a aflatŭ domiciliulŭ ca servitorŭ în strada negustorilorŭ Nr. 3 din **Bucurescĭ**, în 21 Decemvre 1894 'i-s'a comunicatŭ acțiunea, ca sĕ rĕspundă la alegațiunile *ei;* însĕ nevoindŭ a rĕspunde, nicĭ a-'șĭ pune representantŭ legalŭ în decursulŭ procesului, se provócă pe calea Edictului: ca în terminŭ de 6 lunĭ sĕ se presenteze înaintea forului matr. gr. cat. de I Instanță alŭ Făgărașului; altŭcum va fi suplinitŭ prin „curator ad actum".

Făgărașŭ, în 7 Februarie 1895.

Nr. 621,1—3 **Basiliu Rațiu**, vicariu for. și preș. for.

Anunciurĭ

(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administrațiunĭ. In casulŭ publicăriĭ unuĭ anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI."

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu și în tutungeria I. Gross.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.